O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

“TASDIQLANDI”
Buxoro davlat universiteti
rektori ________________O.X.Xamidov
_____________________2022y.

O‘ZBEK MUSIQA FOLKLORI

FAN DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar

Ta’lim sohasi: 110000 – pedagogika

Ta’lim yo‘nalishi: 5111100 – Musiqa ta’limi

BUXORO – 2022

Fan/turi O`MF 408		O'quv yili 2022-2023	Semestr 7-8
Tanlov		Ta'lim tili O'zbek/rus	
	Fanning nomi	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**
1.	**O'zbek musiqa folklori**	**22**	**16**

2.

I.Fanning maqsadi

O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligiga erishgandan so'ng xalqimizning ko'p asrlik tarixiga ega bo'lgan milliy qadriyati va an'analarini tiklash, uni rivojlantirishga keng imkoniyat ochildi. Ko'pgina sohalar qatori madaniyat va san'at yo'nalishida mutaxassislar tayyorlashda ham katta e'tibor berila boshlandi.

O'zbek smuiqa folklori fani – bo'lajak bakalavrlarni kasbiy, axloqiy, estetik va mafkuraviy tayyorlashda an'anaviy qo'shiqchilik va maqom asoslari, o'zbek musiqasi tarixi singari asosiy ixtisoslashtiruvchi fanlarga qo'shimcha fan sifatida o'qitildi.

Talabalarning o'quv jarayonida olgan bilimlarini ansambl sinfida mujassamlashtirish, keyingi o'qituvchilik faoliyatida cholg'u asboblari ansambllarini tashkil qilish yo'llarini o'rgatish, talaba va o'quvchilarning o'qishdan bo'sh vaqtlarini to'g'ri tashkil qilish madaniy merosga to'g'ri yondashishga o'rgatish, ularning tafakkur va hissiyotlarini rivojlantira borib, g'oyaviy-badiiy va ma'naviy tarbiyasiga ijobiy ta'sir ko'rsatish va jo'rnavozlik jarayonida talabalarni ma'nan bir-biriga yaqinlashtirish, ularda fikr mushtarakligi hissini takomillashtirishdan iboratdir.

3.

II.Fanning vazifasi

-Bilim berishda quyidagi vazifalarni amalga oshirish zarur:

-milliy sozlarning qadimiy-an'anaviy va hozirgi zamon turlari haqida ma'lumot berish:

-yakkanavoz hamda jo'rnavoz ijrochilik yo'nalishi tarixi bilan talabalarni tanishtirish:

-milliy cholg'u ansambl (akademik professional jamoa) larga asos solgan usta murabbiylar faoliyati haqida ma'lumot berish:

-Xalq musiqasi durdonasi mumtoz va maqom mushkuloti sho'balari hamda O'zbekiston bastakorlarining asarlari bilan talabalarni tanishtirish.

4.

III. Fanni o'zlashtirishga qo'yiladigan umumiy talablar.

Cholg'u ansambllarining tarixi, shakllanishi haqida ma'lumotga ega bo'lish; ansambllarni tashkil qilish, haqidagi nazariy va amaliy ma'lumotlarni bilish ijrodagi usullar (cholg'u zarblari, shtrixlar), doira usullari, bezaklarda foydalana

	olish; ansambllar ijrosidagi unison, hamda ko‘p ovozli musiqiy asarlarni o‘rganish, tahlil qila olish; cholg‘ular haqida qiziqarli suhbatlar o‘tkaza olish; umumta’lim maktablarida turli xil ansambllarni tashkil eta olish, repertuar tanlay olish, konsert chiqishlari uyushtirish malakalarini egallash.
5.	**IV.Fanning ilm-fandagi o‘rni** «O‘zbek smuiqa folklori» fani talabalarga tanlangan mutaxassislikning mohiyatini ochib beradi va egalagan bilim, ko‘nikma va malakasini shakllantirish, rivojlantirishga katta yordam beradi. «O‘zbek smuiqa folklori» fani bo‘lajak bakalavrni tayyorlashda alohida ahamiyat kasb etadi. Bo‘lajak mutaxassislar olingan bilim va ko‘nikmalarni o‘zlarining amaliy va ilmiy – pedagogik faoliyatda keng qo‘llay olishlari mumkin.
6.	**V.Fanni o‘qitishda foydalaniladigan zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar** Mazkur kurs zamonaviy-ma’naviy barkamol, har jihatdan sog‘lom avlodni, komil inson shakllanishi, rivojlanishini ta’minlanishga har jihatdan yaqindan yordam bermog‘i lozim. Kursni o‘qitishda yangicha fikrlaydigan, yangicha tafakkur tarziga ega bo‘lgan, milliy g‘oya va mafkuraning asosiy tamoyillarini o‘zida mujassam etgan shaxsni tarbiyalab voyaga etkazishga yordam berish nazarda tutiladi. Mana shu vazifalarni bajarishda bilimni talabalar ongiga singdirish, ularning amaliy faoliyatiga aylantirishda o‘qituvchi qanday pedagogik texnologiyalardan ijodiy foydalanishi muhim ahamiyatga ega. Binobarin, darslarga ko‘rgazmalilikka - turli albom, plakatlar, badiiy asarlardan namunalar o‘qishga alohida ahamiyat berish ham yaxshi natija beradi.
7.	**VI.Asosiy qism** **Ma’ruza mashg‘ulotlari mazmuni** Folklorshunoslikning fan sifatida shakllanish tarixi Xalq og‘zaki ijodining tarixiy taraqqiyot bosqichlari O’zbek musiqa folklori fanining maqsad va vazifalari Buxorcha va Mavrigi qo`shiqlarinig tarihi O‘zbek marosim folklori, uning o‘ziga xos xususiyatlari Xalq musiqa san’ati Mehnat qo‘shiqlari Mavsumiy marosimlar (qo‘shiqlari)
8.	**VII.Seminar mashg‘ulotlarini tashkil etish va taxminiy mazmuni bo‘yicha ko‘rsatma va va tavsiyalar** Seminar mashg‘ulotlar davomida O‘zbek smuiqa folklori, muammoli, interfaol o‘kitish, o‘yin texnologiyalaridan, dialogik shakllardan muntazam foydalanish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish zarur. Muammoli seminar mashg‘ulotlari, masalan, seminar – munozara, ilmiy tadqiqot elementlari. Seminarga tayyorgarlik: mavzuga oid adabiyotlarni o‘rganish, saylanma konspektlashtirish, materiallarni, jumladan, Internet materiallarini mustaqil o‘rganish, savollarga javob, kichik ma’ruza, axborot tayyorlashni o‘z ichiga oladi. **Seminar mashg‘ulotlari uchun tavsiya qilanadigan mavzular:** Hajviy lirika va musiqa “Dupar gazit”,Ushtur bachaman Musiqa va folklorning ijro tabiati Fol`klor to`garaklarni tashkil etish

	Buxorcha va mavrigi taronalaridan "Osh paz jizir –jizir jaz mehurem qo'shig'ini o'rganish "Bedona qo`shig`i" "Gul bobo qo`shig`i" "O'zbekiston diyorim" qo'shig'ini o'rganish
9.	**VIII.Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni** Bakalavr mustaqil ta'limni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi: darslik va o'quv qo'llanmalar boyicha fan boblari va mavzularini o'rganish; tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish; nazariy material boyica misol va masala yechish, avtomatlfshtirilgan o'rgatuvchi va nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash; maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash; masofaviy ta'lim. Bakalavrga mustaqil ta'limning mavzulari beriladi, bu mavzular bo'yicha egallanishi kerak bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar, muddati va topshirish shakli aytiladi. Ko'rsatilgan muddatda nazariy material konspekti, referati ko'riladi, test yoki savol-javob o'tkaziladi. Amaliy xarakterdagi topshiriqlar yechimi ko'rsatiladi va o'xshash misollar yordamida tekshiriladi. **Tavsiya etiladigan mustaqil ta'limning mavzulari:** Folklorshunoslikning fan sifatida shakllanish tarixi Xalq og'zaki o'zbek ijodining tarixiy taraqqiyot bosqichlari O'zbek musiqa folklori fanining maqsad va vazifalari Xalq musiqa san'ati O'zbek marosim folklori, uning o'ziga xos xususiyatlari To'y va ma'raka marosimlari, ularning xalq madaniy hayotidagi o'rni. Lapar Folklor qo'shiqlarining tarbiyaviy ahamiyati va ularning maktab darsliklaridagi o'rni O'zbek xalq dostonchiligi va dostonchilik maktablari O'zbek bolalar folklori.
10.	**Didaktik vositalar** **Jihozlar va uskunalar, moslamalar:** elektron doska - Hitachi, LCD-monitor, elektron ko'rsatgich (ukazka). **video-audio uskunalar:** video va audiomagnitofon, mikrofon, kolonkalar. **kompyuter va multimediali vositalar:** kompyuter, Dell tipidagi proektor, DVD-diskovod, Web-kamera, video-ko'z (glazok). **Qo`shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11

2. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent "O'zbekiston" – 2017 y.
3. Mirziyoev Sh.M. Erkin va faravon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. "O'zbekiston" NMIU, 2016y.
4. Mirziyoev Sh. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2016 y.
5. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida." O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni. 1-ilova: "2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi". Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 8 fevral soni va Internet resurs: www.lex.uz.

Asosiy o`quv adabiyotlar

2.1. Cathrine Sadolin. Complete vocal technique. 2012. www.Completevocalinstitute.com 296 s.
2.2. American popular music. Larri Star & Christopher Waterman. Oxford Universite Press. Inc. 2007
2.3. FUNDAMENTALS OF VOCAL PEDAGOGY AND APPLICATIONS FOR CONDUCTORS NOT TRAINED IN SINGING. Patrick Michael Walders, Doctor of Musical. Arts, 2005. Directed By: Dr. Edward Maclary, College of Arts and Humanitiesyu
2.4. Toshmatov E. Dirijorlik. T.: , 1998 g. –
2.5. K.Mamirov, J.Saidov «Qo'shiqlar: xor asarlari» Tash. 1996
2.6. L.I.Ukolova"Dirijirovanie" Mosk. 2003
2.7. B.Otaev "Dirijerlik" Tash. 2003
2.8. U.Ramazanov, K.Babadjanova M.Kurbanova, M.Mamirov "Mustaqillik davri qo'shiqlari" Tash. 2009
2.9. K.Azimov "O'zbekiston dirijerlari" Tash. 2001
2.10. D.Xamdamova "Xor dirijerligi" Tash. 2010
2.11. M.R.Ilhomova, L.F.Rasulova "Dirijorlik"Sharq nashriyoti matbaa koncerni. O'quv qo'llanma. Toshkent-2012 yil.
2.12. G.A.Sultanova Pedagogik mahorat, Toshkent, TDPU 2005 yil.
2.13. O.Matyoqubov. «Moqomat». Toshkent. «Musiqa» nashriyoti. 2004 yil.
2.14. I.Rajabov. «Maqom asoslari». O'rta va oliy o'quv yurtlari uchun metodik qo'llanma. O'zbekiston madaniyat vazirligi madaniyat bo'limi. Toshkent. 1992 yil. 90-bob.
2.15. B. Sarimsoqov "O'zbek folklorining ijodiy metodlarini aniqlas.Toshkent. O'zadab nashr. 1990 yil.
2.16.F. Xidirov "Folklor ansambllar". Toshkent. FAN. 1983 yil.
2.17.D. Omonullaeva "Darsda xalq musiqa merosi".Toshkent. FAN. 1993 yil.
2.18.O. Ibrohimov "O'zbek xalq musiqa ijodi".Toshkent. O'qituvchi. 1994 yil.
2.19.U. Sattorov. "O'zbek xalq toponimik rivoyatlari". Toshkent. Avt.ref.diss. 2001 yil.
2.20.M. Jo'raev. "O'zbek xalq ertaklarida sehrli raqamlar".Toshkent. "Fan."

	1991 yil. 2.21.M. Jo'raev. Sh. Shomusarov. "O'zbek mifologiyasi va arab folklori". Toshkent. "Fan." 2001 yil. 2.22."O'zbek xalq maqollari". 2 tomlik.Toshkent. 2002 yil. 2.23.M. Jumaboev. "Bolalar adabiyoti va folklor". Toshkent. O'zadab nashr. 2006 2.24.Toshmatov O'. Folklor qo'shiqlari. –Toshkent, A.Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, 2003.- 50-60 b. 2.25"Boychechak". Tuzuvchi va nashrga tayyorlovchi. Safarov O., Ochilov K. Toshkent- 1984. 2.26.Safarov O., Atoev O., To'raev F. "Buxorcha va mavrigi" taronalari. 2.27.Qo'chqorov G'. Folklor qo'shiqchiligi (Yor-yorlar, omon yorlar, hayyorlar, gulyorlar va allalar, yallalar, laparlar) Toshkent – 2005 2.28.Ismoilova M. Xalq qo'shiqlari vositasida o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy fazilatlarini shakllantirish. Toshkent- 2006. 2.29.Husanov D., Alimov S. Folklor va etnografiya. Toshkent- 2009. Toshkent. "Fan" -2005. **Internet saytlar** 3.1. www.tdpu.uz 3.2. www.pedagog.uz 3.3. www.ziyonet.uz 3.4. www.edu.uz 3.5. tdpu-intranet.Ped
11.	**Buxoro davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.**
12.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** T.I.Rajabov – BuxDU "Musiqa ijrochiligi va madaniyat" kafedrasi dotsenti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
13.	**Taqrizchilar:** B.X.Madrimov – BuxDU "Musiqa ijrochiligi va madaniyat" kafedrasi professori, p.f.n. D.Yu.Ruziyev – BuxDU "Musiqa ijrochiligi va madaniyat" kafedrasi professori, p.f.n.